

§ 445

Valtuutettu Yrjö Hakasen aloite punavankileirien historian muistamisesta

HEL 2017-005428 T 00 00 03

Päätös

Puheenjohtajan ehdotuksesta asia jätettiin pöydälle kaupunginvaltuuston 17.1.2018 pidettävään kokoukseen.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Yrjö Hakasen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Yrjö Hakanen ja 49 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsingin kaupunki kunnioittaa Suomenlinnan vankileireillä menehtyneitä tuomalla vainajien nimet esille Santahaminan joukkohaudan yhteyteen. Tämä voisi tapahtua esimerkiksi digitaalisella muistotaululla, joka toteutettaisiin kaupunginmuseon ja puolustusvoimien yhteistyönä. Aloitteessa ehdotetaan myös digitaalisen karttapalvelun mahdollisuutta. Palvelussa kerrottaisiin Helsingin historiaan liittyen vuoden 1918 tapahtumista ja muistopaikoista.

Kaupunginhallitus viittaa kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausuntoon. Lausunnosta ilmenee, että lautakunta pitää aloitteessa esitettyä hanketta arvokkaana ja tärkeänä. Samalla lautakunta toteaa, että kaupunginmuseolla ei ole resursseja aloitteessa esitettyyn mittavaan muistohankkeeseen. Hanke edellyttäisi mm. tutkijaresursseja ja digitaalista osaamista. Lisäksi muistomerkki sijaitsee suljetulla alueella, jonne pääsy on hankalaa. Kohderyhmä jäisi näin ollen varsin suppeaksi. Lautakunta katsookin, että alueella jo toimivat tahot, kuten Santahamina-seura ja puolustusvoimat, soveltuisivat luontevammin hankkeen omistajatahoiksi.

Lausunnossa todetaan vielä, että kaupunginmuseo pyrkii kannustamaan kansalaisia omatoimiseen kulttuuriperinnön esiin nostamiseen ja käyttämiseen. Tämän vuoksi museo on linjannut avoimen datan tärkeäksi painopisteekseen. Kokoelma-aineisto ja niihin liittyvä tieto on avattu kansalaisten käyttöön Finnaportalin ja Helsingin kuvien palvelun kautta. Museo selvittää vielä mahdollisuutta edistää sisällissodan muistohanketta sitä kautta, että museo tekisi esimerkiksi Helsingin kuvien palveluun 1918-teemaisen albumikonaisuuden. Lausunnossa todetaan lopuksi, että kaupunginmuseon vuoden 1918 toiminnassa sisällissodan muistovuosi näkyy mm. valokuvainstallaationa ja Nuoret sodassa -draamapedagogisessa ohjelmassa.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Yrjö Hakasen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 20.11.2017 § 1066

HEL 2017-005428 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Yrjö Hakasen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

20.11.2017 Ehdotuksen mukaan äänestyksin

Vastaehdotus:

Veronika Honkasalo: Perusteluosan loppuun lisätään uusi kohta:

"Kaupunginhallitus toteaa, että aloitteessa mainitut tiedot 1918 Helsingin punavankileireillä menehtyneistä ja Santahaminan joukkohautaan

29.11.2017

haudatuista on selvitetty Helsingin sotasurmat -tutkimuksessa, joka teutettiin yhteistyössä Helsingin tietokeskuksen, Työväen arkiston, Kansan Arkiston ja puolustusvoimien kanssa. Nämä tiedot ovat olemassa sähköisesti ja voidaan melko pienin kustannuksin saada esille esimerkiksi Santahaminan hautapaikan yhteyteen liittyvällä verkkojulkaisulla. Verkkojulkaisu voisi olla käytettävissä myös kaupunginmuseon ja Suomenlinna-museon näyttelyissä. Kaupunginhallituksen mielestä on syytä selvittää mahdollisuudet edistää aloitteessa esitettyä joukko-
haudan vainajien nimien esille saamista yhteistyössä puolustusvoimien, Santahamina-seuran ja mahdollisten muiden kumppaneiden kanssa. Kaupunginmuseo ja tietokeskus voisivat olla kaupungin puolelta mukana tällaisen yhteistyöhankkeen selvittämisessä."

Kannattaja: Paavo Arhinmäki

Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Veronika Honkasalon vastaehdotuksen mukaisesti muutetuna.

Jaa-äännet: 10

Terhi Koulumies, Pia Pakarinen, Jaana Pelkonen, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Nasima Razmyar, Wille Rydman, Tomi Sevander, Anni Sinnemäki, Jan Vapaavuori

Ei-äännet: 5

Paavo Arhinmäki, Veronika Honkasalo, Maria Ohisalo, Reetta Vanhanen, Sanna Vesikansa

Kaupunginhallitus hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 10 - 5.

13.11.2017 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 31.10.2017 § 66

HEL 2017-005428 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Yrjö Hakanen ja 49 muuta valtuutettua ovat tehneet aloitteen 1918 punavankileirien historian muistamisesta. Aiheesta on vuosien varrella tehty useita aloitteita, mm. 2005, 2006 ja 2014. Kaupungin historiatoimikunta on tukenut aiheesta tehtyä tutkimushanketta Helsingin sotasurmat 1917–1918, jonka loppuraportti valmistui 2015.

Santahaminan joukkohauta on Helsingin ja Suomen sisällissodan suurimpia joukkohautoja. Joukkohaudan luo pystytettiin Uno F. Inkisen suunnittelema punagraniittinen muistomerkki vuonna 1949. Sitä on hoidettu lähinnä Entiset Punakaartilaiset ry:n, SKP:n Helsingin piirijärjestön ja Helsingin Vasemmistoliiton varoilla. Helsingin kaupungin rakennusvirasto, nykyinen kaupunkiympäristön toimiala huolehtii muistomerkkin ympäristöstä.

Uudessa aloitteessa esitetään, että kaupunki kunnioittaa Suomenlinnan vankileireillä menehtyneiden muistoa vastaamalla omaisten toiveisiin saada vainajien nimet esille Santahaminan joukkohaudan yhteyteen esim. digitaalisella muistotaululla. Toteuttajatahoiksi aloitteessa esitetään kaupunginmuseota ja puolustusvoimia. Lisäksi aloitteessa esitetään selvitettäväksi mahdollisuutta tuottaa digitaalinen karttapalvelu, jolla kerrotaan vuoden 1918 tapahtumista ja muistopaikoista.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää ehdotettua hanketta arvokkaana ja tärkeänä – kuten myös kaupunginmuseon edellinen johtokunta lausunnossaan 21.1.2014, § 4, jossa se esitti digitaalisten mahdollisuuksien hyödyntämistä. Samalla lautakunta kuitenkin toteaa, että kaupunginmuseolla ei valitettavasti ole käytettävissään resursseja aloitteessa esitettyyn mittavaan muistohankkeeseen, joka edellyttäisi usean toimijan yhteistyötä. Hankkeeseen tarvittaisiin lisäksi niin tutkijatai koordinaattoriresursseja kuin digitaalista osaamista ja suunnittelua sekä mahdollisesti myös osallisuus- ja vuorovaikutusresursseja. Lisäksi muistomerkkin sijaitseminen suljetulla sotilasalueella hankaloittaa laajempien yleisöjen pääsyä muistopaikalle ja hankkeen kohderyhmä jäisi näin ollen varsin suppeaksi. Hankkeen omistajatahoiksi soveltuisivat luontevimmin esimerkiksi alueella jo toimivat tahot, Santahamina-seura ja/tai puolustusvoimat tai Maanpuolustuskorkeakoulu. Myös vainajien omaisilla on tällaisessa hautapaikkaan liittyvässä hankkeessa keskeinen rooli.

Kaupunginmuseolla ei ole vuosiin ollut määrärahoja toteuttaa itse minäkäänlaisia muistolaatta- tai vastaavia hankkeita kaupungin eri alueille, vaikka tällaisia on useissa aloitteissa esitettykin. Koska museo ei voi olla tekemässä kaikkia toivottuja hankkeita itse, onkin museo pyrkinyt kannustamaan kansalaisia omatoimiseen kulttuuriperinnön esiin nostamiseen ja käyttämiseen. Siksi museo on linjannut avoimen datan tärkeäksi painopisteekseen, sillä kokoelma-aineistojen ja niihin liittyvän

29.11.2017

tiedon julkaiseminen ja avaaminen kansalaisten käyttöön Finnportaal-
lin ja Helsingikuvia.fi-palvelun kautta toteuttaa museon roolia mahdollis-
tajana aivan kaupungin strategian mukaisesti. Aineistoa saavat ja voi-
vat kaikki tahot, järjestöt ja yksityiset käyttää vapaasti lähteet mainiten
juuri edellä kuvatun kaltaisiin hankkeisiin. Resurssiensa puitteissa mu-
seon on mahdollista edistää sisällissodan muistohanketta avaamalla
tähän aiheeseen liittyvät omat aineistonsa ja tekemällä yleisön käyttöön
esim. Helsingikuvia.fi-palveluun 1918-teemainen albumikonaisuus.
Myös Museoliiton ylläpitämän Seinätön museo -alustan soveltumista di-
gitaliseksi palveluksi voidaan vielä selvittää, mutta sopivia tekijöitä ja si-
sällöntuottajia ei museossa tällä hetkellä ole.

Sisällissodan muistovuoden ohjelmaan kaupunginmuseo tuottaa Haka-
salmen huvilaan keväälle 2018 Sirpa Kähkösen käsikirjoittaman Vihan
kevät - Helsinki 1918 -draamaproduktion ja Japo Knuutilan ja Jan Kai-
lan valokuvainstallaation sekä siihen liittyvän yläkouluikäisille suunnat-
tun laajan Nuoret sodassa -draamapedagogisen ohjelman. Syksyllä
2018 Hakasalmen huvilassa suunnataan sodasta rauhan vuosiin 1920-
lukua käsittelevässä näyttelyssä.

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Tuula Haavisto

Lisätiedot

Tiina Merisalo, museonjohtaja, puhelin: +358 9 310 36485
tiina.merisalo(a)hel.fi